

W A R S Z A W A W A L C Z Y

Nr. 53, Piątek 1.9.44.

ŻOŁNIERSKA GAZETA ŚCIENNA

WYDANIE CODZIENNE

1.IX.1939 — 1.IX.1944

Prezydent R.P. Wł. Kaczkiewicz w rozmowie z Wodzem Naczelnym generałem Sosnowskim i szefem sztabu imperialnego armii brytyjskiej

Reduta — Stare Miasto odpiera nacisk nieprzyjaciela

Nacisk niemiecki na Stare Miasto przybrał w ostatnich kilkunastu godzinach na sile, szczególnie w rejonie ruin Ratusza i od strony Zamku. Nieprzyjacieli zajęli frontową część Ratusza, Pałac Blanka i kościół kanoniczek. Nasze przeciwuderzenie odzyskało część kościoła Kanoniczek. Nacierając wzdłuż Przyrynką niemiecy zajęli kościół N. Marii Panny, który jednak odbiliśmy silnym przeciwuderzeniem. Oddziały AK trzymają ulicę Bonifraterską, Sapieżyńską do zakrętu stadionu i Łukiem do kościoła N. Panny Marii na Nowym Mieście. Po południu dnia 30 bm. nieprzyjacieli silnie nacierał z rejonu szpitala Jana Bożego oraz w rejonie PWPW i szpitala za-każnego. Natarcie odparto. Nieprzyjacieli udało się tylko wdrzeć do fabryki Fiata przy ul. Sapieżyńskiej. Oddziały AK

AK bije Niemców na prowincji

W nocy na 27 bm. batalion 2 pp. Leg. uderzył w miejscowości Dziebałtów pod Końskimi na dywizjon artylerii niemieckiej ubezpieczony przez oddział piechoty w sile 500 ludzi. W wyniku akcji zniszczono jedno działo kalibru 220 mm. i zadano Niemcom straty w przeszło 100 zabitych.

Wyroki śmierci na zdrajców

Wyrokiem Wojskowego Sądu Specjalnego skazano na śmierć obywateli polskich: Franciszka Słomińskiego, Aleksandra Krakowskiego, Romana Sroczyńskiego za zgłoszenie się do SA. Adolfa Kitzmana za służbę w policji niemieckiej, Henryka Marksa, b. oficera wojsk polskich, za współpracę z Niemcami w charakterze werkschutzu. Zbigniewa Kordylewskiego za służbę w żandarmerii niemieckiej, Marię Chochelską za współpracę z Gestapo. Zdzisława Wasiaka za współpracę denuncjatorską z policją niemiecką, Józefa Grabeckiego, policjanta, za prześladowanie wspólnie z Niemcami ludności polskiej.

osiągnęły ulicę Bielańską oraz ruiny budynku na południowo-zachód od tej ulicy. W Śródmieściu nocy ubiegłej na odcinku alei Sikorskiego — obustronna działalność ognia. Nasz wypadek na kawiarnię Wiktor zakończył się podpaleniem tego lokalu. Niemcy przeprowadzili nieznaczne działania zaczepne: podpalili domy mieszczące nasze stanowiska przy ul. Wawrzynów, próbowali wypadu na teren szpitala świętego Łazarza i na placówki nasze przy ul. Nowy Świat 7. We wszystkich natarciach ogień naszych placówek zepchnął Niemców do punktów wyjścia. Podobnie zakończyła się próba wycofania się Niemców z YMCA do gmachu sejmowego. W lokalnych działaniach zaczepnych w rejonie Żelaznej Bramy i Hal Mirowskich utrzymaliśmy ul. Krochmalną.

Nieprzyjacieli koncentrowali ogień salwowy z miotaczy min na dolny Czerniaków, okolice Rakowca i rejon ulic Żelaznej i Towarowej. Stwierdzono prowadzenie prac ziemnych i rozbudowywanie stanowisk nieprzyjaciela na polu Mokotowskim, w al. Niepodległości i przy pl. Wolności.

Dywersonanci

Na ul. Piusa zatrzymano starą kobietę, która niosła torbę z kartoflami. Pod kartoflami znaleziono amunicję i ręczne granaty. Dochodzenie ustaliło, że były one przeznaczone dla „gołębiarza” — volksdeutscha ostrzeliwującego przechodniów na ul. Hożej. W wyniku dalszego śledztwa władze wykryły jeszcze dalszych trzech dywersantów zaopatrywanych w jedzenie i amunicję podobnym sposobem.

Wobec ujawnienia takich faktów nie należy się dziwić, iż polskie władze bezpieczeństwa lub żandarmeria wojskowa przeprowadzają kontrolę wśród przechodniów

Nie niszczyć, nalep na murze!

Nie potrzebujemy sobie tego przypominać. Pamiętamy doskonale. 1 września 1939 roku Niemcy rozpętały zawieruchę wojenną jakiej świat dotychczas nie oglądał.

Opór Polski wyraźnie Niemców zaskoczył. Bardziej jeszcze zaskoczyło ich dotrzymanie przez Anglię i Francję swych zobowiązań w stosunku do Polski. Stało się rzeczą jasną, iż wojna niemiecko-polska rozszerzy się na całą Europę i wbrew życzeniom Niemiec zmusi ich do rzucenia na szalę całej swej przyszłości. Na Polskę skończyła się typowa dla Niemców metoda wykruszania z szeregu państw sprzymierzonych poszczególnych sojuszników.

Bohaterska obrona Westerplatte, ponad miesiąc czasu trwająca obrona Warszawy, Modlina i Helu położyła kres nadziejom niemieckim na błyskawiczną wojnę. Jeszcze w początkach października były się pod Kockiem oddziały armii gen. Kleberga.

Wojna polsko-niemiecka nie została przerwana ani na chwilę. Z momentem okupacji ziem zachodnich i centralnych przez Niemców a wschodnich przez Rosjan, armia polska zesłała na terenie Kraju w podziemiu walki konspiracyjnej. Ci co zdołali przedrzeć się zagranicę walczyć po dziś dzień

pod własnymi sztandarami i z własnym dowództwem. Ani na chwilę istnieć nie przestały polskie władze państwowe. Lotnictwo polskie jest dziś dziesięciokrotnie silniejsze niż we wrześniu 1939 r., polska flota — silniejsza czterokrotnie.

Narvik, Tobruk, El Alemein, Monte Cassino, Falaise — oto chlubna historia zwycięstw oręża polskiego nad wrogiem.

Zrzędzeniem losu Polska, która wojnę zaczynała — dziś ją kończy. Warszawa po raz drugi porwała za broń, lecz jakże w odmiennych warunkach.

Cokolwiek byśmy mówili o dzisiejszych trudnych dniach zaprzeczyc nie możemy, iż heroiczna beznadziejność dni wrześniowych należy do przeszłości.

„Niezwyciężona” armia niemiecka ponosi klęskę za klęską. Ferment ogarnął III Rzeszę a bomby samolotów sprzymierzonych zamieniły w stopy gruzów miasta narodu bandytów. Odpadają sojusznicy państw „Osi” i łamie się istotnie wielka przed pięciu laty, potęga Niemiec.

Pięć lat czekaliśmy na ten moment, pięć lat walki i ofiar, pięć lat ogniowej próby charakterów. Próbę tą wytrzymałyśmy. Nie znalazł się żaden polski Laval ani Quisling,

Na barykadach i gruzach „Starówki”

Zacieklej z jaką Niemcy szturmują rejon Starego Miasta jest najlepszym sprawdzianem znaczenia jakie posiada dla nas ta dzielnica. Znaczenie to polega na kluczowym położeniu obok dwu najważniejszych dla Niemców arterii odwrotowych: zachodniej — prowadzącej z mostu Kierbedzia na plac Zamkowy, Główną i Wolską do do szosy Łowickiej, oraz północnej — wiodącej Wisłostradą pod osłoną Cytadeli, przez ulicę Krasieńskiego, Słowackiego do szosy Zakroczymskiej — na Modlin.

Oddziały AK heroicznie broniące Starego Miasta utrudniają Niemcom w najwzajemstym stopniu wykorzystaniu obu pobliskich szlaków odwrotowych. Ruch na Wisłostradzie odbywa się niemal wyłącznie pod osłoną ciemności i w nadzwyczaj przyspieszonym tempie.

RJN o sytuacji w kraju

W ostatnich trzech dniach odbyły się dalsze posiedzenia Rady Jedności Narodowej na których zapoznano się dokładnie z sytuacją wojskową powstania na podstawie sprawozdania przedstawionego osobiście przez Komendanta Sił Zbrojnych w Kraju — gen. Bopa.

Wyniki akcji Armii Krajowej są zadawalające i zasługują na pełne uznanie, mimo braku wystarczającej pomocy zewnętrznej. Rada Jedności Narodowej już poprzednio interweniowała u naszych aliantów zachodnich w sprawie uznania AK za armię kombatancką. Ostatnio rządy W. Brytanii i Stanów Zjednoczonych przyznały Armii Krajowej prawa kombatanckie.

Drugim ważnym problemem, któremu poświęcono baczną uwagę, było zagadnienie wyżywienia Warszawy. Właściwie dla spraw aprowizacyjnych naczelne czynniki cywilne i wojskowe złożyły Radzie swe sprawozdania po których ustalono zasady gospodarki zapasami żywności.

Na zakończenie obrad ustalono najważniejsze sposoby zwrocenia uwagi świata na zbrojny czyn Warszawski i związane z nim ogólne zagadnienia spraw polskich.

pieszonym tempie. Ruch ku ulicy Wolskiej pod naciskiem naszych oddziałów przemieszczony został z rejonu Senatorskiej i Elektoralnej na trasę Krakowskie Przedmieście, Trebacka, Wierzbowa, Króla Alberta, Ogród Saski, Hale Mirowskie.

Ogniskiem najcięższych walk są: Plac Zamkowy, Pl. Teatralny, Bielańska i Tłumackie — jako dostęp do pl. Bankowego, rejon remizy muranowskiej i szpitala Jana Bożego — jako nasza baza wypadowa przeciwko kolei gdańskiej, a wreszcie wyniosły brzeg Wisły koło kościoła N. Marii Panny dominujący nad Wisłostradą.

Cały ten front jest nieustannie atakowany. Niemcy używali do tej pory do natarć wyborowych oddziałów SS, żandarmerii (a raczej Schutzpolizei), dzikich kałmuków

wie sprawozdania przedstawionego osobiście przez Komendanta Sił Zbrojnych w Kraju — gen. Bopa.

Wyniki akcji Armii Krajowej są zadawalające i zasługują na pełne uznanie, mimo braku wystarczającej pomocy zewnętrznej. Rada Jedności Narodowej już poprzednio interweniowała u naszych aliantów zachodnich w sprawie uznania AK za armię kombatancką. Ostatnio rządy W. Brytanii i Stanów Zjednoczonych przyznały Armii Krajowej prawa kombatanckie.

Drugim ważnym problemem, któremu poświęcono baczną uwagę, było zagadnienie wyżywienia Warszawy. Właściwie dla spraw aprowizacyjnych naczelne czynniki cywilne i wojskowe złożyły Radzie swe sprawozdania po których ustalono zasady gospodarki zapasami żywności.

Na zakończenie obrad ustalono najważniejsze sposoby zwrocenia uwagi świata na zbrojny czyn Warszawski i związane z nim ogólne zagadnienia spraw polskich.

nie posłaliśmy na kompromis z Niemcami. Obowiązek swój wypełniliśmy dobrze, dochowując do końca sojuszu naszym sprzymierzonym. Mamy więc prawo domagać się aby dwustronny obowiązek przymierza był i w stosunku do nas dotrzymany. Leży to nie tylko w naszym interesie ale również w interesie zachodnich demokracji i trwałego pokoju świata.

W ciągu pięciu lat walki nie żądaliśmy od naszych sprzymierzeńców jakiegś specjalnej pomocy. Dziś jednak, kiedy demokracje zachodnie stoją u szczytu swej militarnej potęgi mamy prawo domagać się aby bazy sowieckie oddane zostały lotnictwu alianckiemu, aby wykorzystane zostały lotniska oswobodzonej Francji. Potęga powietrzna Sprzymierzonych winna na szalę walk w Polsce rzucić swe eskadry. Współdziałanie ich z Armią Krajową może zdecydować w ciągu paru godzin o klęsce Niemców w Warszawie, a w ciągu paru dni o ostatecznej klęsce Wehrmachtu na ziemiach polskich. Jak bardzo wpłynęło na przyspieszenie kapitulacji III Rzeszy nie trzeba chyba nikomu tłumaczyć. Wspólny interes domaga się współdziałania armii sojuszników do których zaliczona została Polska Armia Krajowa

popędzanych ogniem niemieckich karabinów maszynowych i tchórzliwych ale okrutnych ukraińców. Dopiero ostatnio, wobec ewakuacji tamtych oddziałów, do akcji wprowadzono oddziały piechoty Wehrmachtu.

Obraz walk streszcza się w słabych natarciach piechoty przy niesłychanie silnym ogniu artyleryjskim, użyciu miotaczy min i lotnictwa. W rezultacie teroru ogniowego Niemcy osiągają krótkotrwałe sukcesy za dnia, które z reguły w ciągu najbliższej nocy z łatwością wyrównywane są przez nasze kontrataki.

W ruinach tych walczy żołnierz AK. Żołnierz najwyższej klasy. Żołnierz któremu długotrwałość i napięcie nieustannej walki dały kolosalne doświadczenie bojowe. Żołnierz dowodzony przez wybornych dowódców, żołnierz, który w najtrudniejszych warunkach i w najcięższych walkach zachował niezmiennie dobry nastrój i doskonałe samopoczucie.

Znaczenie „Starówki” jako reduty krzyżującej Niemcom wszelkie działania w północnej części miasta zakończy się z chwilą wycofania wojsk niemieckich z prawego brzegu Wisły. Odwrót ich trwa bezustannie. „Starówka” sprawiła że znaczna część ewakuowanych oddziałów niemieckich musi krążyć z niebezpiecznej drogi po prawym brzegu Wisły — do Modlina. Resztki Niemców z przedpola Pragi odpłyną w najbliższych dniach. Dopiero wtedy żołnierz AK będzie mógł zejść z barykad i ruin reduty Stare Miasto.

Weterynarze mają badać mięso

Służba sanitarna stwierdziła ostatnio wypadki zaraźliwej choroby nosaczyny i wąglika u koni. Choroba ta przenosi się łatwo na ludzi. Zwraca się przeto uwagę, iż każde zabicie konia dla celów spożycia winno być poprzedzone zbadaniem zwierzęcia przez urzędownego weterynarza

Sprzymierzeni zajmują Szampanię

Wojska sprzymierzone we Francji posuwają się na północny wschód od Sekwany zajęły ważne punkty komunikacyjne Beauvais, Gournay i Vernay. Niemal cała Szampania jest już oswobodzona od Niemców. Na wschód od Paryża zajęli amerykańskie Nantes, Chalons sur Marne i Saint

Polacy zdobyli Pesaro

W Italii alianci nawiązali styczność ognia z Niemcami wzdłuż całej linii Gotów. Na odcinku adriatyckim oddziały polskie i sprzymierzone zdobyły port Pesaro.

Słowacja chwyciła za broń

Przeciwniemieckie powstanie w Słowacji obejmuje cały kraj. Przeważające siły niemieckie opanowały szereg miejscowości na linii Bogumin-Bratysława, w innych natomiast rejonach regularna armia słowacka, partyzanci rosyjscy i chwytająca za broń ludność likwidują drobniejsze oddziały niemieckie.

Czechosłowacki minister obrony narodowej Ing. przemawiał z Londynu oświadczając że partyzanci słowaccy stanowią część

Rosjanie zajęli Bukareszt oraz zagłębienie Ploesti

Zajęcie przez Rosjan zagłębienia Ploesti i Misil pozbawiło Niemców całej produkcji rumuńskiej ropy naftowej obliczanej obecnie na dwa miliony ton rocznie. Wojska rosyjskie zajęły Bukareszt i miejscowość Cernavoda na linii Constanca-Bukareszt. W ciągu ubiegłego dnia Rosjanie wzięli do niewoli 15 tysięcy Niemców między którymi dowódcę 6-ej armii gen. Hella oraz dowódców 17-ej, 250-ej i 106-ej dywizji piechoty.

Linie niemieckie przełamane na północ od Warszawy

Niemiecka agencja prasowa podaje wiadomość o znacznych postępach rosyjskiej ofensywy na północ od Warszawy. Linie niemieckie zostały przełamane na szerokim odcinku. Mówiąc o froncie niemieckim w wielkim łuku Wisły ten sam komunikat stwierdza, że zaszła potrzeba silnego ich skrócenia.

Komunikat rosyjski stwierdza tylko „duże sukcesy na północ od Łomży”, oraz odparcie rozpaczliwych ataków niemieckich na północny wschód od Pragi.

Rejestracja lekarzy i personelu sanitarnego

Zgodnie z rozporządzeniem okręgowej delegatury rządu winni zarejestrować się w delegaturach rejonowych wszyscy lekarze, personel pomocniczo-lekarski, magistrowie farmacji, pomocnicy apteczni, praktykanci, kierownicy lecznic oraz punktów pomocy lekarskiej. Od rejestracji zwolnione są punkty pomocy lekarskiej i lecznicze należące do AK.

Rejestracja odbywać się będzie w dniach 31 sierpnia, 1 i 2 września w godzinach od 9-tej do 12-tej i od 15-ej do 18-ej u lekarzy przy delegaturach rejonowych. Rejon 1-szy — ul. Pierackiego 11 m. 4 (Nowy Świat - Powiśle) Rejon 2-gi — Wawerka 11a (Nowy Świat - Marszałkowska), rejon 3-ci ul. Złota 59a (Marszałkowska - Towarowa).

Disier. Straty niemieckie w czasie odwrotu z pod Falaise obliczone są na 400 tys. żołnierzy w czym 20 generałów oraz 1300 czołgów. Kanadyjczycy zdobyli Amiens koło Abbeville.

Jak oceniają korespondenci wojenni, Niemcy posiadają w północnej Francji nie więcej jak 100 tys. żołnierzy i nie mogą liczyć na żadne wydatniejsze posiłki. Ilość wojsk sprzymierzonych na kontynencie stanowi oczywiście tajemnicę. Niemniej żołnierze aliancy w ciągu jednego tygodnia wysłali z Europy ponad 3 miliony listów.

Desperackie pomysły Niemców

Wobec widma nieuchronnej klęski propaganda niemiecka przewyższa siebie samą „dźwigając na duchu” ludność niemiecką. Rzecznik niemieckiego ministerstwa spraw zagranicznych oświadczył że lotnictwo sprzymierzonych może być wyeliminowane z walki dzięki wynalazkowi niemieckiemu przypominającemu „promienie śmierci”.

Do Londynu nadeszły wiadomości że Niemcy przygotowują użycie gazów trujących przeciwko Wielkiej Brytanii. Pomysł szaleńczy skoro zważy się, że panowanie sprzymierzonych w powietrzu jest niezaprzeczonym faktem i że Anglia przygotowana jest na tego rodzaju wojnę aż nadto dobrze.

W tygodniku „Weltwoche” zabrał głos sam Goebbels, zapowiadając uzbrojenie całej ludności cywilnej na wypadek gdyby alianci przekroczyli granicę Niemiec. Radio angielskie odpowiedziało na ten artykuł uwagą że pierwszym skutkiem uzbrojenia ludności cywilnej będzie wyzwolenie w Niemczech siły rewolucyjnej ludowej która wraz z wojskiem zdolna byłaby przeciwstawić się SS i oddziałom partyjnym. Niewątpliwie ludność Niemiec z utęsknieniem oczekiwałaby momentu porachunku za znieprawdzonej partii.

Z Krajowej Rady Ministrów

W Krajowej Radzie Ministrów przeprowadzono podział prac na najbliższy okres. Vicepremier na Kraj objął departament spraw wewnętrznych i informacji. Minister Traugott — departament Przemysłu i Handlu, Pracy i Opieki Społecznej, Odbudowy, Komunikacji oraz poczt i telegrafów. Minister Opolski — departament Skarbu, sekcję finansowo-budżetową, departament likwidacji, i biuro ziem nowych. Minister Walikowicz — departament Sprawiedliwości, Oświaty, Rolnictwa i Komisję koordynacyjną której zadaniem jest uzgodnienie zarządzeń wydanych przez KRM.

Sklepy winny być otwarte

W rejonie Delegatury Południe zarządza się, iż sklepy spożywcze mają być czynne codziennie w godzinach rannych, przynajmniej od godz. 9 do 11 za wyjątkiem świąt i niedziel.

1820

1821

1822

1823

1824

1825

1826

1827

1828

1829

1830

1831

1832

1833

1834

1835

1836

1837

1838

1839

1840